

29.4.2015

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö LVM/541/03/2015

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eräiden huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eräiden huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista. Lausuntopyyntö koskee eräiden huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain säätämistä siten, että samalla kumoutuu samaa asiaa koskeva ja voimassa oleva laki eräiden huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista (621/2005) sekä sen nojalla annettu huviveneiden ja vesiskoottereiden turvallisuudesta ja melupäästöistä sekä huviveneisiin ja vesiskoottereihin asennettavien moottoreiden melu- ja pakokaasupäästöistä annettu valtioneuvoston asetus (748/2005). Esityksellä on tarkoitus panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston huviveneistä ja vesiskoottereista ja direktiivin 94/25/EY kumoamisesta antama direktiivi (2013/53/EU). Esityksessä ehdotetaan voimassa olevaan lakiin muutoksia siinä määrin, että tarpeelliseksi on katsottu antaa kokonaan uusi laki. Tarkemmat säännökset vaatimustenmukaisuudesta ja sen arvioinnista annettaisiin Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä, joka tulisi voimaan samaan aikaan ehdotetun lain kanssa.

Valtiovarainministeriö esittää luonnoksesta lausuntonaan seuraavaa:

Lakiluonnoksessa säädetään Tullin valvontaan liittyvistä velvollisuuksista. Voimassa olevan huvivenelain 35 §:n 3 momentin mukaan tulliviranomainen valvoo kyseisen huvivenelain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista tuotteiden Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolelta tapahtuvassa maahantuonnissa. Ehdotetussa uudessa huvivenelaissa Tullin velvollisuudesta valvoa huvivenelain

soveltamisalaan kuuluvia tuotteita säädettäisiin vastaavan sisältöisesti lain 6 luvussa 54 §:ssä. Säännöksen mukaan Tulli valvoo ehdotetun lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista tuotteiden Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolelta tapahtuvassa maahantuonnissa. Tullin valvonta kohdistuisi siten nykyiseen tapaan tuotteiden tuontiin ulkorajalla, kun tuote tuodaan Suomeen Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolelta. Tullin valvontavelvollisuuden tai valvontamenettelyn sisältöä ei säännellä edellä mainittua yksityiskohtaisemmin ehdotetussa laissa.

Akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen ulkorajatarkastukset

Uuden huvivenelain 5 luvun 36 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan lain soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan sovelletaan, mitä 5 luvussa säädetään. 2 momentin mukaan tuotteiden markkinavalvonnasta ja ulkorajavalvonnasta säädetään lisäksi akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksessa. 36 §:n otsikon muotoilu on ”Liikenteen turvallisuusviraston suorittama markkinavalvonta”.

Tuotteiden markkinavalvonnasta ja ulkorajavalvonnasta, joista jälkimmäistä suorittaa Tulli, säädetään akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksessa. Akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella tarkoitetaan ehdotetun lain 1 luvun 5 §:n 35 kohdassa määriteltyä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 765/2008 tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta. Asetuksen 27–29 artiklat koskevat tarkastuksia, joita tulee tehdä yhteisön markkinoille tuleville tuotteille. Tullin valvontavelvollisuus saa olennaisesti sisältönsä näistä akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen artikloista. Tätä ei kuitenkaan ehdotetussa laissa tuoda suoraan ilmi.

Valtiovarainministeriö esittää, että ehdotetun 5 luvun 36 §:n otsikko muutetaan muotoon ”Liikenteen turvallisuusviraston suorittama markkinavalvonta ja Tullin suorittama ulkorajavalvonta” tai, että Tullin valvontavelvollisuus kytketään ehdotetussa laissa jollain muulla vaihtoehdoisella menetelmällä selkeästi akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetukseen.

29 artiklan mukaiset kansalliset toimenpiteet

Tullin velvollisuudesta valvoa huvivenelain soveltamisalaan kuuluvia tuotteita ehdotetaan säädettävän lain 6 luvussa 54 §:ssä. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa on tarkennettu valvonnassa noudatettavaa menettelyä avaamalla akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 27–29 artiklan säännöksiä. Yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan muun muassa, että Liikenteen turvallisuusvirastolla on kolme arkipäivää aikaa tutkia asiaa ja ilmoittaa Tullille toimenpiteistä, joihin se on päättänyt ryhtyä asian johdosta. Tässä yhteydessä perusteluissa todetaan kuitenkin myös, että Liikenteen turvallisuusviraston Tullille antama vastaus on luonteeltaan *asiantuntijalausunto*, jonka pohjalta Tulli tekee päätöksen. Kyseinen kohta jättää epäselväksi sen, mitä päätöstä Tullin päätöksellä tarkoitetaan.

Akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 27 artiklan 3 kohdan mukaisesti ulkorajatarkastuksista vastaavien viranomaisten, eli Suomen kohdalla Tullin, on keskeytettävä tuotteen luovuttaminen vapaaseen liikkeeseen yhteisön markkinoilla, jos Tulli tarkastusten yhteydessä tekee jonkin artiklan 3 kohdassa luetelluista havainnoista. Tullin on tällöin ilmoitettava välittömästi markkinavalvontaviranomaisille, eli Suomen kohdalla Liikenteen turvallisuusvirastolle, keskeyttämistapauksista.

29 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jos vastaavat markkinavalvontaviranomaiset, Suomessa Liikenteen turvallisuusvirasto, toteavat, että kyseessä oleva tuote aiheuttaa vakavan riskin, niiden on toteutettava toimenpiteet, joilla kielletään tuotteen saattaminen markkinoille, ja kehotettava ulkorajatarkastuksista vastaavia viranomaisia, Suomessa Tullia, lisäämään merkintä tuotteen vaarallisuudesta. Puolestaan artiklan 2 kohdan mukaisesti, jos markkinavalvontaviranomaiset toteavat, että tuote ei ole yhteisön yhdenmukaistamislainsäädännön mukainen, niiden on toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä, joihin voi tarvittaessa kuulua tuotteen markkinoille saattamisen kieltäminen. Jos markkinoille saattaminen on kielletty edellä mainitun nojalla, markkinavalvontaviranomaisten on kehotettava ulkorajatarkastuksista vastaavia viranomaisia olemaan luovuttamatta tuotetta vapaaseen liikkeeseen ja lisäämään tästä merkintä.

Lakiluonnoksen 54 §:n yhteydessä mainittu yksityiskohtainen perustelu, jonka mukaan ”Liikenteen turvallisuusviraston Tullille antama vastaus on luonteeltaan asiantuntijalausunto, jonka pohjalta Tulli tekee päätöksen” ei siten ole yhteneväisessä linjassa akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 29 artiklan kanssa. Myös komission yhteistyössä jäsenmaiden kanssa laatimissa, ei-sitovissa ohjeissa (Tuotteiden turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden tuontivalvontaohjeet) on käsitelty tarkastuksiin liittyvää päätöksentekoa. Ohjeen mukaan tulliviranomaisten vastuulla on päättää, luovutetaanko tavarat vai keskeytetäänkö niiden luovutus. Markkinavalvontaviranomaisten tehtävä on määrätä, ovatko vapaaseen liikkeeseen luovutettaviksi aiotut tavarat EU:n yhdenmukaistamislainsäädännön mukaisia, ja ilmoittaa tullille hyvissä ajoin päätöksestään. Edelleen ohjeen mukaan, jos markkinavalvontaviranomainen toteaa, että tuotteet aiheuttavat vakavan riskin tai että ne eivät vastaa vaatimuksia, tuotteiden saattaminen EU:n markkinoille on kiellettävä. Ohjeessa todetaan myös, että vaikka markkinavalvontaviranomainen tekee lopullisen päätöksen siitä, mitä tehdään, on selvää, että tulliviranomaiset ovat keskeisessä osassa estettäessä vaarallisten tai vaatimusten vastaisten tuotteiden pääsy EU:n markkinoille.

Tullilla on toimivalta keskeyttää tuotteiden luovutus 27 artiklan mukaan, olla antamatta lupaa luovutukseen vapaaseen liikkeeseen 29 artiklan tilanteissa sekä antaa lupa luovutukseen tuotteelle, joka on asiaankuuluvan EU:n lainsäädännön mukainen. Valtiovarainministeriö ehdottaa lakiluonnoksen 54 §:n yhteydessä mainitun epäselvän perustelun ”Liikenteen turvallisuusviraston Tullille antama vastaus on luonteeltaan asiantuntijalausunto, jonka pohjalta Tulli tekee päätöksen” muuttamista tai poistamista.

Yksityinen maahantuonti ja tuotteen käyttöönotto

Ehdotetussa 2 luvun 20 §:ssä säädettäisiin yksityisen maahantuojan velvollisuuksista ennen tuotteen käyttöönottoa, kun hän tuo tuotteen Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen ulkopuolelta. Pykälä perustuisi huvivenedirektiivin 12 artiklaan. 20 §:ssä säädettäisiin, että jos valmistaja ei ota vastuuta siitä, että tuote on ehdotetun lain vaatimusten mukainen, yksityisen maahantuojan on ennen tuotteen käyttöönottoa varmistettava, että se on suunniteltu ja valmistettu olennaisten vaatimusten mukaisesti. 20 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että yksityinen maahantuoja voisi tuoda tällaisen tuotteen maahan, mutta hän ottaisi itse vastuun siitä, että tuote on vaatimusten mukainen.

Ehdotetussa 1 luvun 5 §:n määritelmäsäännöksessä puolestaan täsmennettäisiin termien *yksityinen maahantuoja* ja *käyttöönotto* sisältö. Yksityisellä maahantuojalla tarkoitetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka muun kuin kaupallisen toiminnan yhteydessä tuo tuotteen unionin ulkopuolisesta maasta unioniin tai Euroopan talousalueelle aikoen ottaa sen omaan käyttöönsä. Käyttöönotolla tarkoitetaan lain soveltamisalaan kuuluvan tuotteen ensimmäistä käyttöä, jonka loppukäyttäjä tekee Euroopan unionissa tai Euroopan talousalueella.

Lakiluonnoksen 54 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että Tullin valvonnan piiriin kuuluisivat kaikki lain soveltamisalaan kuuluvat tuotteet riippumatta siitä, tuoko tuotteen maahan toiminnanharjoittaja tai yksityinen maahantuoja. On huomioitava, että yksityisen maahantuojan on ehdotetun 20 §:n mukaisesti vasta ennen tuotteen *käyttöönottoa* varmistettava, että tuote on suunniteltu ja valmistettu olennaisten vaatimusten mukaisesti. Lakiluonnoksen 23 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että silloin kun tuote tuodaan unionin ulkopuolisesta maasta valmistajan tai maahantuojan omaan käyttöön, voi olla epäselvää, onko kyse markkinoille saattamisesta vai käyttöönotosta. Perusteluissa todetaan, että tällöin tuotteen tulee olla vaatimustenmukainen, kun sitä *käytetään* ensimmäistä kertaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa yksityiselle maahantuojalle toimenpidemääräyksen puutteellisuuden korjaamiseksi ehdotetun 41 §:n nojalla. Pykälän 2 momentin mukaan, jos kyse on yksityisen maahantuojan omaan käyttöön maahantuomasta vesikulkuneuvosta, Liikenteen turvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava tälle toimenpiteistä, jotka on toteutettava tuotteen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi. Liikenteen turvallisuusvirasto voi määrätä yksityisen maahantuojan korjaamaan vaatimustenvastaisuuden ennen tuotteen *käyttöönottoa*, jos tuote ei vastaa vaatimuksia.

On huomioitava, että tuotetta ei välttämättä oteta ensimmäiseen käyttöön tai käytetä Euroopan unionissa tai Euroopan talousalueella vielä tuotteen maahantuontivaiheen yhteydessä tai välittömästi vapaaseen liikkeeseen luovutuksenkaan jälkeen. Tuotteen ensimmäinen käyttöönotto voi tosiasiaassa sijoittua myöhempään ajankohtaan kuin siihen ajankohtaan, jolloin tuote on vielä tullivalvonnassa. Jos tuotteen vaatimustenvastaisuus määrätään korjattavaksi ennen tuotteen käyttöönottoa ehdotetun lain 41 §:n nojalla, tuote

voitaneen luovuttaa vapaaseen liikkeeseen, esimerkiksi tällaisten korjaustoimenpiteiden suorittamiseksi ennen tuotteen käyttöönottoa.

Valtiovarainministeriö ehdottaa, että hallituksen esityksessä käsiteltäisiin yksityisen maahantuojan tuotteen käyttöönottoa suhteessa tuotteen maahantuontiprosessiin.

Osastopäällikkö,
ylijohdaja

Ylitarkastaja

Terhi Järvikare

Paula Laakso

